

אורי אבנרי בבניין הסנאט בוואשינגטון

המשך הדו"ח של עורך „העולם הזה” על שיחותיו עם המדינאים הבריטיים והאמריקאיים המנהלים יוזמת המעצמות

זהו המשך דיווחו של אורי אבנרי על שיחותיו עם ראשי המדינות האמריקאית והבריטית, וביניהם השר לורד קארדון, ראש המשלחת הבריטית באו"ם ומשתתף בשיחות הארכע; השר צ'רלס יוספ, ראש המשלחת של ארצות-הברית באו"ם ומשתתף בשיחות הארכע; סגן-שרי-החוץ האמריקאי יוסף סיסקו, מנהל שיחות שתי המעצמות בושינגטון; אנשי הצוות של הנרי קיסנינג'ר, היועץ לענייני ביטחון לאומי של הנשיא ניקסון בבית הלבן, ובראשם הארולד סונדרס, האחראי לענייני המזרח-התיכון.

שיחות אלה הקיפו כעשרים אישים מרכזיים. רק השגריר הסובייטי, יוסף מאליק, סירב להיפגש עם אבנרי.

כל השיחות התנהלו תוך התחייבות שלא להביא דברים בשם אומריהם. לעומת זאת ניתנה לאבנרי הרשות לפרסם את הדברים שנאמרו בצורת התרשמותו שלו מעמדת המעצמות.

הנסיגה אל השלים

קארדון ידע כי אם יסכים לכך, יגידו הכל שהוא טיפש. היוםיים היו דרושים לרוסים כדי להפעיל לחץ על נציגי המדינות הקטנות במועצה, לשכנע לפחות נציג אחד מהם בכך לקבל את הרוב שהיה למערב.

אולם הצורה בה פנה אליו קוזנייצוב נתנה לקארדון את ההרגשה הסתומה שמהווה עומד מאחורי בקשת הרוסי, ושכדאי להסתכן. להפיתעת הכל, הפכים לדחיית ההצבעה ביומיים.

ביום הרביעי פתח הנציג הסורי את הישיבה בנואם ארוך של שעה ורבע, אחד מאותם הנאומים השיגרתיים הגדושים השמצות וגידופים. איש לא הקשיב. לפתע הודיע היור שאיש לא רשום עוד לזכות-הדיבור — והוא העמיד את ההצעה הבריטית להצבעה. הידיים הורמו — ולפתע פרצו מחיאות-כפיים סוערות ביצע העיתונאים.

רק אז חדר לתודעת הבריטי והאמריקאי כי ההצבעה היתה פה-אחד — הרוסי ויתר על הצעתו והצביע בעד ההחלטה הכללית.

במרכז האו"ם פשטה שימחה כללית. הכל האמינו כי החלטה זו, שנתקבלה פה-אחד בשם כל משפחת העמים, תסלול עתה את הדרך לשלום.

הבריטים והאמריקאים, שהיו בעלי-החכות של ישראל במועצת-הביטחון, היו גאים בהחלטה — ולא עלה כלל על דעתם כי יבוא יום והישראלים יראו בה מיסמך עויין.

לאן? לא לשביחת נשק!

מה הוא, אם כן, התוכן האמיתי של המיסמך הזה? היתה לי הזכות לשמוע את הפירוש ישר מפי אחד האישים שלקחו חלק פעיל ביותר בניסוחו — והרי זה הפירוש המוסמך. יש בו כדי להפריך לחלוטין כמה מן הגירסות שנסוצו בישראל, מצד מחייבי ההחלטה ושולליה כאחד.

האיש הסביר לי את הדברים אחרי שהפלטתי, תוך כדי שיחה: „הרי כלולו יודעים כי מיסמך זה הוא מלאכת-מחשבת של דו-משמעיות.”

האיש התרגז, „בהחלט לא!” קרא. „זהו מיסמך דו-משמעי לגמרי, הבנוי באופן עיקבי והגיוני!”

וכך הסביר את הדברים: בהחלטה יש שלושה יסודות, מעין שלושה נידבכים הבנויים זה על גבי זה. היסוד הראשון הוא המופיע בהקדמה. נאמר שם: „(מועצת הביטחון) מדגישה את אי-השלמה עם רכישת שטח בדרך של מלחמה.”

כלומר: כיבוש צבאי במלחמה אינו יכול לשמש בשום פנים עילה לסיפוח שטחים. אבל אין זאת אומרת שלא יכולה להיות עילה אחרת להעברת שטחים, כגון צרכי-ביטחון, וכו'.

מכאן בא היסוד השני, המופיע בסעיף הראשון של ההחלטה: „החזרת הכוחות המזוינים הישראלים משטחים שנכבשו בטיכסוך האחרון.”

* „A Masterpiece of Ambiguity”
** Inadmissibility

ה מיסמך, המשמש עתה כציר לכל המחשבות ולכל הפעולות לגבי המרחב, הוא החלטה מועצת-הביטחון מיום ה-22 בנובמבר, 1967. בסלאנג הדיפלומטי קוראים לה, בקיצור, על פי מיספרה הסידורי: „242.”

בשיחותי שמעתי תיאור מרתק של נסיבות לידתה של החלטה זו. תיאור זה יש בו גם להסביר מדוע סבורים כיום כה רבים מידידי ישראל כי ממשלתנו שינתה את עמדתה — או שרימתה אותם.

גיבור הפרשה הוא הלורד קארדון — האיש שיום את ההחלטה והאחראי לניסוחה הסופי.

יום אחד עבר קארדון בטרקלין מלון פלאזה בניו-יורק, מלון מהודר מול הסארק המרכזי, ברחוב 59. שם נתקל באבא אבן.

„האם אתה יכול להגיד לי מהי התביעה המרכזית של ישראל?” שאל אותו הלורד. אבן לא היסס. „אנחנו מעוניינים רק בדבר אחד: שלום ברי-קיימא!”

השיב. כעבור חצי שעה, בטרקלין של מלון שכן, פגש קארדון את מוחמד ריאד, שרי-החוץ

גאט אורי אבנרי

המצרי. „מהו הדבר העיקרי שאתם מעוניינים בו?” שאל אותו. „מהו הדבר שבלעדיו לא תוכל לבוא לקאהיר?”

גם ריאד לא היסס. „אנחנו מעוניינים רק בדבר אחד: נסיגת הצבא הישראלי מהשטחים שכבש.”

בחזרו למשרדו, השוכן לא הרחק משם בשדרה השלישית, שאל קארדון את עצמו: האם יש סתירה אמיתית בין שתי הדרישות? האם יש סתירה בין השגת שלום ברי-קיימא ובין החזרת השטחים הכבושים?

האם אי-אפשר לשלב את שתי הדרישות יחד בפיתרון אחד?

כן, תוך התייעצות עם האמריקאים, נולד הנוסח המקורי של ההחלטה. הוא הוגש לאו"ם. החלו כמה ימים קדחתניים של התרוצצות. הסובייטים הגישו החלטה נגדית, שנועדה לרוקן את הדברים מתוכנם. במשך סוף-השבוע, נפגשו נציגי המערב עם חברי מועצת-הביטחון בשיחות סודיות, ניסו לשכנעם לתמוך בעמדתם.

כשהתקרב מועד הישיבה המכרעת, היה נירמה לנציגי המערב שיש להם בדיקת תשעה קולות — הרוב המינימלי לקבלת ההחלטה. אך הם ידעו כי החלטה כזאת לא תהיה שווה הרבה — מכיוון שמדינות כמו בריטיה-המועצות, הודו ובוולגריה יצביעו נגדה. כמוקרה זה, יכול היה להיות לה רק ערך מוסרי. הצבעה סובייטית נגד ההחלטה פירושה זמן.

בכניסה לאולם עזר סגן-שרי-החוץ הסובייטי, קוזנייצוב, את קארדון. „אנא, אמר, תן לי עוד יומיים.”

אולם קוזנייצוב לא הירפה. „אני מבקש זאת ממך כטובה אישית.”